

STONE ČOKAN

V TEŽKI URI

Noč.

Ulice prazne, vse prazne.

Zame luči nikjer vabeče in tople ni,

zame ni dobrih, domačih ljudi.

V meni praznina — pred mano vse ceste so prazne.

JACQUES MARITAIN

KRŠČANSKA UMETNOST

(Esej je osmo izmed devetih poglavij l. 1927
izdane knjige: »Art et Scolastique.«)

Z besedami »Krščanska umetnost« ne mislimo cerkvene umetnosti, umetnosti, ki je posebej označena po predmetu, po namenu, po določenih pravilih in ki je le posebna, vzvišena uporaba umetnosti. Mislimo pod krščansko umetnostjo tisto umetnost, ki ima v sebi značaj krščanstva. V tem smislu krščanska umetnost ni neka posebna vrsta umetnosti; ne govorimo o krščanski umetnosti, kakor na primer govorimo o slikarski, pesniški, gotski ali bizantinski umetnosti. Mlad človek si ne pravi: ustvarjal bom krščansko umetnost, kakor bi si rekel: posvetil se bom poljedelstvu; ni šole, kjer bi se človek naučil krščanske umetnosti. Po snovi, ki jo vsebuje, po duhu, ki jo preveva, se določuje krščanska umetnost ali umetnost kristjanov, kakor govorimo o umetnosti čebel ali ljudi. To je umetnost odrešenega človeštva. Raste v krščanski duši, na bregovih živih voda, pod nebom treh božjih čednosti, pod vplivom diha sedmerih darov Sv. Duha. Naravno je, da rodi krščanske sadove.

Vse obsega — posvetno kakor sveto. Doma je vsepovsod: od proze industrije do razposajenega človeškega veselja. V simfoniji ali plesu, filmu ali romanu, pokrajini ali mrtvi naravi, v knjižici o Guignolu (Guignol je glavna oseba francoskih lutk, ki datira od konca 18. stoletja, je lyonskega izvora, Guignol in njegov prijatelj Gnafron sta postala znana po vsej Franciji — op. prev.) ali v opernem libretu, v vsem tem se lahko javlja prav tako dobro kakor v cerkvenih oknih in kipih.

Toda — pravijo — ali ne spada ta krščanska umetnost med bajke? Ali jo je sploh mogoče razumeti? Mar ni umetnost po svojem postanku poganska in vezana na greh? Res, človek je grešnik od rojstva. Toda milost popravlja ranjeno naravo. Nihče naj ne trdi, da krščanska umetnost ni možna. Res je težka, dvakrat težka, ali boljše, potencirano težka, ker je težko biti umetnik in še težje biti kristjan, in ker celotna težava ni vsota, ampak produkt teh